

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **T. H.**, bytom B., zastúpenej JUDr. T. S., advokátom v B., proti žalovanému **M. S.**, bytom B.B., **o zaplatenie 1 991,64 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 13 C 78/2007, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. októbra 2010 sp. zn. 10 Co 89/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 20. októbra 2010 sp. zn. 10 Co 89/2010 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Senica rozsudkom z 18. novembra 2009 č.k. 13 C 78/2007-181 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1 991,64 € s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania od 8.7.2004 do zaplatenia, ako aj náhradu trov konania vo výške 867,54 € do rúk právneho zástupcu žalobkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie oprel o ustanovenia § 36 ods. 1 a 2, § 37 ods. 1, § 41, § 51, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a v odôvodnení uviedol, že na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne, nakoľko v konaní bolo preukázané, že medzi žalobkyňou a žalovaným prišlo k platnému uzavretiu dohody zo dňa 7.5.2004. Pokiaľ žalovaný namietal, že túto dohodu nepopísal, toto tvrdenie bolo vyvrátené znaleckým posudkom znalca z odboru písomoznalctva, ktorý v závere označil žalovaného za pisateľa podpisu na predmetnej dohode, a to s najväčšou pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou. Dohodou zo dňa 7.5.2004 sa žalovaný zaviazal zaplatiť žalobkyni sumu 60 000,- Sk do dvoch mesiacov od podpísania dohody, a to za prepis pôdy získanej dedičstvom na katastri B. Súd platnosť dohody riešil ako predbežnú otázku a teda zaoberal sa aj jej obsahom, pričom je zrejmé, že dôvod poskytnutia finančných prostriedkov v dohode nie je špecifikovaný presne, nie je uvedený právny titul, na základe ktorého by mali byť finančné prostriedky poskytnuté, nie sú presne špecifikované

nehnutelnosti, o prevod ktorých sa jedná. V tejto časti sa súd priklonil k právnomu názoru právneho zástupcu žalovaného a považoval právny úkon v tejto časti za neurčitý a nezrozumiteľný, ktoré skutočnosti robia právny úkon absolútne neplatným, avšak len v časti s prihliadnutím k § 41 Občianskeho zákonníka sa dôvody neplatnosti (neurčitosť a nezrozumiteľnosť) vzťahujú len na časť právneho úkonu, a to v podstate na dôvod poskytnutia finančných prostriedkov. Uvedená skutočnosť vyplynula z toho, že dohodu spisovala žalobkyňa ako osoba dostatočne neznalá práva, táto časť je však oddeliteľná od ostatného obsahu právneho úkonu, pričom z predmetnej dohody je zrejmé, kto komu má poskytnúť peniaze, v akej výške, ako aj aká je splatnosť záväzku, teda vo zvyšku považoval súd právny úkon za platný. Nestotožnil sa s tvrdením právneho zástupcu žalovaného, že v dohode bola vyjadrená odkladacia podmienka, ktorá nebola splnená, keď z obsahu dohody podľa názoru prvostupňového súdu nevyplýva, že by išlo o podmienku, ale len o dôvod poskytnutia finančných prostriedkov, avšak v tejto časti bol právny úkon absolútne neplatný. V dohode si účastníci dohodli aj splatnosť zaplata sumy 60 000,- Sk, a to do dvoch mesiacov od podpísania dohody. Žalovaný sa teda dňom 8.7.2004 dostal do omeškania, preto je povinný zaplatiť aj úroky z omeškania vo výške 9 % ročne, v súlade s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovaného rozsudkom z 20. októbra 2010 sp. zn. 10 Co 89/2010 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 238,50 € do rúk jeho advokáta do troch dní. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, no vec nesprávne právne posúdil. S poukazom na obsah dohody podpísanej účastníkmi konania 7.5.2004, časové súvislosti a obsah dvoch kúpnych zmlúv týkajúcich sa nehnuteľnosti nachádzajúcich sa v katastrálnom území B., uzatvorených medzi žalobkyňou spolu so žalovaným a ostatnými spoluvlastníkmi ako predávajúcimi a A. a P. H. (prvá zmluva) a I. L. (druhá zmluva) ako kupujúcimi s tým, že Správa katastra S. povolila vklad vlastníckeho práva na základe prvej kúpnej zmluvy dňa 7.6.2004 a vkladové konanie na základe druhej kúpnej zmluvy zastavila vzhľadom na neodstránenie väd, odvolací súd pri riešení otázky platnosti dohody zo 7.5.2004, vychádzajúc z ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyslovil názor, že predmetná dohoda uzatvorená medzi účastníkmi konania je absolútne neplatná pre jej neurčitosť, pretože nemožno z nej jednoznačne individualizovať, čo bolo predmetom dohody a formulácia „prepis pôdy získanej dedičstvom

v katastrálnom území B.“ nie je dostatočne určitá, nakoľko nehnuteľnosti nie sú individualizované listom vlastníctva, na ktorom sú vedené, parcelným číslom, druhom a výmerou pozemkov, ako aj spoluvlastníckym podielom. V prípade, že by i medzi účastníkmi bolo nesporné, že išlo o „pôdu získanú dedičstvom v katastrálnom území B.“, určite medzi nimi nevládla zhoda, či sa dohoda mala týkať všetkých nehnuteľností získaných dedičstvom. V závere odvolací súd poznamenal, že i v prípade, že by sa dospelo k záveru, že predmetná dohoda je platná, nedošlo by k splatnosti dojednanej sumy, nakoľko nedošlo k prepisu všetkej pôdy, pretože vkladové konanie týkajúce sa prevodu vlastníckeho práva na základe druhej zmluvy bolo zastavené a teda žalobkyni nevznikol nárok na zaplatenie tejto sumy.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, navrhla ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, alternatívne ho navrhla zmeniť a svojej žalobe vyhovieť. V dôvodoch dovolania namietala, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Poukázala na to, že medzi ňou a žalovaným došlo dňa 7. mája 2004 k riadnemu uzavretiu obojstrannej dohody, na základe ktorej sa žalovaný zaviazal uhradiť jej sumu 60 000,- Sk, t.j. 1 991,64 € za prepis pôdy získanej dedičstvom v katastri B.. Žalovaný najprv jednoznačne popieral svoj vlastnoručný podpis na tejto zmluve, až po preukázaní jeho pravosti na základe znaleckého dokazovania sa zameral na spochybnenie platnosti dohody ako takej. Vyslovila nesúhlas s právnym názorom odvolacieho súdu, že dohoda zo dňa 7.5.2004 je absolútne neplatným právnym úkonom z dôvodu jeho nezrozumiteľnosti a neurčitosti spočívajúcej v chýbajúcej identifikácii nehnuteľností (pozemkov), za ktorých prevod mali byť finančné prostriedky poskytnuté. Predmetná dohoda jednoznačne uvádza, že peniaze mali byť poskytnuté za „prepis pôdy získanej dedičstvom v katastri B.“. Hoci pozemky nie sú identifikované uvedením parcelných čísiel a výmer, z okolností uzavretia dohody je nepochybne určiteľné, akej pôdy – pozemkov sa dohoda týkala. Žalobkyňa koncom roka 2003 zdedila len nehnuteľnosti – pozemky v katastrálnom území B. a v apríli 2004 na návrh žalovaného predávala len predmetné zdedené pozemky, preto je jednoznačne určiteľné, že dohoda, uzavretá päť dní po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorou žalobkyňa ako jedna z predávajúcich „prepísala“ nehnuteľnosti na tretie osoby ako kupujúcich, sa nemohla týkať žiadnych iných nehnuteľností, ako tých, ktoré žalobkyňa zdedila v dedičskom konaní č. 6 D 281/03 a následne previedla kúpnu zmluvou zo 4. mája 2004. Dovolateľka taktiež nesúhlasila so striktno formalistickým výkladom zmluvy, kedy z absencie detailnej

identifikácie nehnuteľností sa snaží odvolací súd vyvodiť absolútnu neplatnosť zmluvy. Za nesprávny označila i právny názor odvolacieho súdu, že „prepis pôdy“ predstavuje odkladaciu podmienku, na splnenie ktorej bolo viazané vyplatenie peňazí v zmluve. Obsahom dohody zo 7. mája 2004 nie je odklad účinkov žiadneho právneho úkonu, ani z nej nevyplýva vôľa účastníkov odložiť nejaké právne účinky. „Prepis pôdy“ predstavuje dôvod uzavretia zmluvy, ako určitý hospodársky cieľ alebo iný dôvod, pre ktorý bola dohoda uzavretá.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), proti rozsudku, proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovolací súd predovšetkým z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmal existenciu väd konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 O.s.p. ako aj tzv. iných väd, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Existenciu žiadnej z týchto väd dovolateľka nenamietala a nezistil ich ani dovolací súd.

Žalobkyňa v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V citovanom ustanovení § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka sú stanovené niektoré základné náležitosti, ktoré musí vykazovať vôľa a jej prejav, aby išlo o platný právny úkon. Podľa tohto ustanovenia musí byť právny úkon urobený: a) slobodne, b) vážne, c) určite, d) zrozumiteľne. Pokiaľ to tak nie je a právny úkon niektoré z týchto zákonných náležitostí nespĺňa [nie je rozhodujúce, či ide o vadu vôle sub a), b) alebo o vadu prejavu sub c), d)], právny úkon síce vznikol a existuje, avšak je neplatný. Vo všetkých týchto prípadoch ide o absolútnu neplatnosť. Absolútna neplatnosť právneho úkonu pôsobí s ohľadom na to, že je zároveň stanovená vo verejnom (všeobecnom) záujme priamo (automaticky) zo zákona (ex lege), a to od počiatku (ex tunc), ako aj bez ohľadu na to, či sa niekto tejto neplatnosti dovoľal. Preto právne účinky, t.j. subjektívne občianske práva a občianskoprávne povinnosti z takto absolútne neplatného právneho úkonu nevzniknú (súdny výrok určujúci neplatnosť právneho úkonu nie preto potrebný). Pretože absolútna neplatnosť právneho úkonu vzniká priamo zo zákona a nie na základe správania sa účastníka občianskoprávnych vzťahov, nemôže byť tento dôsledok, t.j. absolútna neplatnosť, odvrátený ani s poukazom na princíp dobrých mravov (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V preskúmvanej veci odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu zamietol, keď dohodu uzavretú medzi účastníkmi konania 7.5.2004 posúdil ako absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pre jej neurčitosť.

Právny úkon je neurčitý, a teda neplatný vtedy, ak je vyjadrený prejav vôle síce po jazykovej stránke zrozumiteľný, avšak nejednoznačný a tým neurčitý – zostáva jeho vecný obsah (vrátane predmetu dohody), pričom neurčitosť tohto obsahu nemožno odstrániť a preklenúť ani s použitím výkladových pravidiel (§ 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Ak ide o právny úkon, pre ktorý je stanovená pod sankciou neplatnosti písomná forma, musí táto určitosť obsahu prejavu vôle vyplývať zo samotného textu listiny, na ktorom je prejav vôle vyplývať zo samotného textu listiny, na ktorom je prejav vôle zaznamenaný.

V danom prípade, ako je z obsahu spisu zrejmé, účastníci konania uzavreli 7.5.2004 písomnú dohodu, na základe ktorej sa žalovaný zaviazal, „že za prepis pôdy získanej dedičstvom v katastri B.“ vyplatí žalobkyni „... v celej sume 60 000,- Sk ... do dvoch mesiacov od podpísania dohody“. Uzavretiu tejto spornej dohody predchádzalo uzavretie dvoch kúpnych zmlúv zo 4.5.2004, na základe ktorých žalobkyňa spolu so žalovaným a ďalšími spoluvlastníkmi previedli svoje vlastnícke (spoluvlastnícke) práva ako predávajúci,

k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území B., bližšie špecifikovaným v predmetných zmluvách, v prípade prvej zmluvy, na manželov P. a A. H. a v prípade druhej zmluvy, na I. L., ako kupujúcich. 2.6.2004 žalobkyňa podpísala dodatok č. 1 k prvej z vyššie uvedených kúpnych zmlúv, k druhej z týchto kúpnych zmlúv však už dodatok nepodpísala. Následne na to bol príslušnou správou katastra povolený vklad vlastníckeho práva na základe prvej kúpnej zmluvy zo 7.6.2004 a vkladové konanie na základe druhej kúpnej zmluvy bolo pre neodstránenie väd zastavené.

Hoci uvedené skutočnosti opisuje v dôvodoch svojho rozhodnutia aj odvolací súd, v zásade ich nejako nehodnotí a (ne)platnosť spornej dohody uzavretej medzi účastníkmi 7.5.2004 (t.j. v deň podpisu oboch kúpnych zmlúv žalobkyňou) posudzoval výhradne samostatne napriek tomu, že s uvedenými kúpnyimi zmluvami má bezprostrednú súvislosť.

Podľa názoru odvolacieho súdu v dohode účastníkov použitá formulácia „prepis pôdy získanej dedičstvom v katastrálnom území B.“ nie je dostatočne určitá, nakoľko nehnuteľnosti nie sú individualizované listom vlastníctva, na ktorom sú uvedené, parcelným číslom, druhom a výmerou pozemkov, ako aj spoluvlastníckym podielom. V nadväznosti na uvedené dovolací súd poukazuje na to, že pre posúdenie určitosti zmluvy o prevode nehnuteľností – pozemkov je významný len prejav vôle vyjadrený v písomnej forme. Ak je preto písomná zmluva o prevode týchto nehnuteľností objektívne neurčitá (pozemky neboli označené parcelným číslom, obcou a katastrálnym územím, v ktorom ležia) je podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatná, hoci jej účastníkom bolo zrejmé, ktoré nehnuteľnosti sú predmetom prevodu; v takýchto prípadoch totiž prevažuje verejný (všeobecný) záujem na určitosti vlastníckych práv nad individuálnym záujmom účastníkov zmluvy. Vychádzajúc z uvedeného, bol by vyššie uvedený právny názor odvolacieho súdu správny, ak by predmetom spornej dohody bol prevod nehnuteľností – pozemkov medzi účastníkmi, čo však v danom prípade nebol. V tejto súvislosti dovolací súd súhlasí s argumentáciou žalobkyne v dovolaní, podľa ktorej „prepis pôdy“ predstavuje dôvod uzavretia zmluvy medzi účastníkmi, ako určitý hospodársky cieľ alebo iný dôvod, pre ktorý bola dohoda uzavretá.

Podľa názoru dovolacieho súdu je zrejmé, že spornú dohodu uzavreli žalobkyňa so žalovaným, je z nej zrejмый záväzok žalovaného zaplatiť žalobkyňi sumu 60 000,- Sk za „prepis pôdy získanej dedičstvom v katastrálnom území B.“, ktorá individualizácia nehnuteľností – pozemkov, je vzhľadom na to, že nejde o zmluvu o prevode vlastníctva

týchto nehnuteľností medzi žalobkyňou a žalovaným, dostatočne určitá, keďže žalobkyňa na tretie osoby neprevádzala kúpnyimi zmluvami svoje spoluvlastnícke podiely k iným pozemkom než tie, ktoré v katastrálnom území B. zdedila a ktorú skutočnosť (odhliadnuc od počítačného popierania uzavretia spornej zmluvy) ani samotný žalovaný nerozporoval. V neposlednom rade z predmetnej dohody je zrejmé i to, kedy bola medzi účastníkmi dohodnutá suma splatná, a to do dvoch mesiacov od podpísania dohody. Určitosť záveru odvolacieho súdu o tom, že aj v prípade, ak by medzi účastníkmi nebolo sporné, o akú „pôdu“ v dohode išlo, nevládla medzi nimi zhoda, či sa dohoda mala týkať všetkých nehnuteľností získaných dedičstvom, nemá opodstatnenie. Nesporné totiž je, že žalobkyňa pôdu získanú „dedičstvom v katastrálnom území B.“ previedla dvomi kúpnyimi zmluvami na tretie osoby. Ako vyplýva z čl. IV bod 1 prvej kúpnej zmluvy (v ktorej je žalovaný označený ako predávajúci III. a žalobkyňa ako predávajúci IV.), ktorej vklad do katastra bol povolený, zmluvné strany sa dohodli na kúpnej cene v celkovej výške 700 006,- Sk, pričom podľa čl. IV bod 2 tejto zmluvy žalovanému podľa dohody účastníkov zmluvy prislúcha z kúpnej ceny celkom 700 000,- Sk a žalobkyni prislúcha kúpna cena 1,- Sk. Na druhej strane z čl. IV bod 1 druhej kúpnej zmluvy (ktorej vklad do katastra povolený nebol), v ktorej je žalovaný taktiež označený ako predávajúci III. a žalobkyňa ako predávajúci IV., zmluvné strany sa dohodli na kúpnej cene v celkovej výške 105 003,- Sk, z ktorej podľa čl. IV. bod 2 tejto zmluvy, z dohodnutej kúpnej ceny zaplatí kupujúca žalovanému 1,- Sk a žalobkyni 5 000,- Sk. Ak aj teda vkladové konanie týkajúce sa prevodu vlastníckeho práva na základe druhej kúpnej zmluvy bolo zastavené, pričom pri podpise spornej dohody zo 7.5.2004 si žalovaný ako dlžník nevymienil, že sumu 60 000,- Sk vyplatí žalobkyni po prepise všetkej pôdy, záver odvolacieho súdu o tom, že medzi účastníkmi určite nevládla zhoda, či sa dohoda mala týkať všetkých nehnuteľností získaných dedičstvom, je neudržateľný. S určitosťou totiž možno, podľa názoru dovolacieho súdu, tvrdiť, že by žalovaný neprevzal na seba záväzok v spornej zmluve vyplatiť žalobkyni sumu 60 000,- Sk z kúpnej ceny 1,- Sk, ktorú mal získať na základe druhej kúpnej zmluvy, o ktorej, samozrejme, v čase uzavretia spornej dohody vedomosť mal.

Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené uzatvára, že právne posúdenie veci odvolacím súdom, na ktorom spočíva dovolaním napadnutý rozsudok, nezodpovedá správnej interpretácii (ne)určitosti a teda (ne)platnosti právneho úkonu – spornej zmluvy v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa preto opodstatnene namieta, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd preto zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. novembra 2013

JUDr. Ľubor Š e b o, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková